

Bjarne Holter forteller om Kornmagasinet og Sparebanken.

Nannestad Sparebank er med sin virksomhet en direkte fortsettelse av Kornmagasinet som folk mener sto på Sandvang. Kornmagasinet var igjen en følge av harde tider i 17- 18 hundre årene. Da var det flere uår da kornet ikke ble modent, eller tørkeværet uteble så kornet ikke kom i hus. De hadde jo bare sol og vind å tørke med, så da disse uteble var resultatet matmangel. Nannestad fikk sitt kornmagasin allerede i 1813, bygslet tomt av prestegården ble egnet plass. Formålet var å sikre tilgang på såkorn først og fremst, men også matmjøl i den grad det var nødvendig.

Administrasjonen av magasinet var lagt til Kommunestyret, og det var betjent med en lønnet bestyrer. Magasinet ble ansett som komplett med et lager på 120 tønner bygg og 580 tønner havre. En tønne besto av 8 skjepper. O. Rustad var magasinbestyrer fram til 1830, da lensmann Poppe på Hombles overtok som bestyrer. Hovedbygningen der brant i 1836, og hele arkivet for kornmagasinet ble tilintetgjort. Dette er mye av grunnen til at almenheten vet lite om kornmagasinet. Den nedbrente bygningen var i to etasjer, men ble bygget opp igjen i en etasje slik den står i dag.

Nå var denne ordningen med kornmagasinet en tungvint og kostbar ordning for kommunen og for de som måtte benytte seg av den, og det første opptaket til opprettelse av bank i Nannestad ble gjort i formannskapsmøte den 25. januar i 1845. Noe vedtak ble ikke gjort da det var en stor og vanskelig sak. Nytt opptak ble gjort i 1852, men heller ikke da ble flertallet stort nok. Først i tredje forsøk i 1857 ble følgende vedtak gjort: Prestegjeldets kornmagasin forandres til Sparebank.

Også denne gangen dro tiden ut før godkjenning, men nå visste kommunen hva den ville, og den 27. april i 1859 var banken et faktum. Lensmann Poppe ble valgt til kasserer og ble pålagt å holde kontor for banken i egen bolig og med kontordag 1. og 3. mandag i måneden. Poppe hadde vært lensmann i bygda siden 1829, og var en beholden mann. Han holdt på som kasserer til 1870 da han ble syk. G. Brustad overtok da som kasserer.

Et viktig spørsmål som måtte løses var bruken av kornbua. Flere ideer ble satt frem, men resultatet ble salg på auksjon. Tomta til magasinet falt tilbake til prestegården. For salgssummen pluss bevilling på kommunebudsjettet, og et lån som byggekomiteen fikk fullmakt til å ta opp i Sparebanken, ble kommunehus bygd på bygslet tomt på prestegården der vegen deler seg, der hovedbygningen på Skivulstad en gang sto. Den 26. juli 1860 kunne Formannskapet holde sitt første møte i eget hus. Ved kassererskifte i 1870 flyttet også Banken inn i kommunehuset. Banken måtte vel ha kontor sentralt i bygda.

De rådende myndigheter måtte vel på et ganske tidlig tidspunkt innse at de hadde vært vel snau på arealet da de bygde sitt første kommunehus. Allerede i 1882-83 bygde de et nytt kommunehus på bygslet grunn av prestegården på Ihle-jordet, der det fremdeles står. Kommunehuset på Skivulstad, som i slutten av 1870-åra var reparert og bygget på en etasje, ble samtidig solgt som hovedbygning til doktor Bruun på Skivulstad.

Banken flyttet nå med inn i det nye kommunehuset. Også dette huset ble bygget i to trinn. Første trinn omfatter bygningen som ligger langs Engervegen med inngang fra syd. Dette var å regne som et rommelig hus da banken ikke disponerte noen del av huset til egen fordel. Bankekspedisjonen besto fremdeles av to mandager i måneden, så lokalene utenom disse dagene kunne disponeres til andre formål.

Til å begynne med betalte ikke banken fast husleie. Den bidro derimot med å bestride de til enhver tid forfaldene utgifter. I året 1902 bekostet banken innleggelse av telefon, og betalte hele årsabonnementet. Dette opplegget ble brukt av hele kommuneadministrasjonen, og av jordmor så lenge hun bodde der. Banken bevilget penger til komfyr på kjøkkenet til hjelp for økonomen. Den bekostet maling av alle gulvene, og satte opp gjerde omkring hele eiendommen. Banken sto dessuten for oppsettelse av et større uthus med stallplass til flere hester og nødvendige avtreder bestående nord for innkjøringen.

Imidlertid vokste den kommunale administrasjonen, og bankens virksomhet økte også etter hvert. Huset ble for lite, og i 1910 ble inngangspartiet mot nord bygget til slik vi ser huset i dag. Elektrisk strøm ble innlagt i 1916, der banken bekostet alt arbeidet og strømgift. Etter at banken siden 1912 hadde betalt noe varierende husleie, ble 1934 et vendepunkt, da kommunen forhøyet husleien betraktelig og mulig medvirket til at banken bestemte seg for å bygge eget hus. Det ble kjøpt tomt av prestegården, og bankgården var ferdig til innflytting 31. oktober 1938. Sommeren 1939 flyttet Inga og Karsten Kjønstad inn som økonomer. I april 1944 ble banken rekvirert av tyskerne og forlangt fraflyttet i løpet av tre dager. Banklokalet ble skånet fra fraflytting. I året 1954 ble det foretatt store ominnredninger da hvelvet ble utvidet og arkivbokser og nytt inventar anskaffet. Bankgården ble bygget av Granås og Sandaker.

Foto: Inger Bjørndal Foss